

RAADSVERGADERING d.d. 11 juli 2019

Zaaknummer	Z-17-010742
Voorstelnummer	DOC-19-155063
Onderwerp	voorgenomen besluit dienstverleningsovereenkomst (DVO) met HVC
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Dirk Kuipers
Afdelingshoofd(en)	Mandy Postma

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. 13 mei 2019;

gelet op dat huishoudelijk afval een gemeentelijke taak is;

overwegende dat :

- het college bevoegd is de DVO aan te gaan;
- de huidige Uitvoeringsovereenkomst tussen HVC en CAW is door het CAW opgezegd;
- het CAW heeft vooraf uitgangspunten voor de nieuwe DVO opgesteld;
- de Rekenkamercommissie aanbevelingen voor de nieuwe DVO heeft gegeven;
- de nieuwe DVO voldoet aan de vooraf gestelde uitgangspunten van het CAW en de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie;
- de nieuwe DVO financieel aantrekkelijk is;
- de nieuwe DVO marktconforme voorwaarden kent en de gemeente ruime stuurmogelijkheden biedt;
- het alternatief aanbesteden geen garanties biedt op een beter resultaat en dit heeft risico's;

b e s l u i t

1. geen wensen en bedenkingen te uiten over het aangaan van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst met HVC;
2. de geheimhouding op de stukken DOC-19-157046, DOC-19-157047, DOC-19-157042 en DOC-19-157043 te bekrachtigen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 11 juli 2019.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

De nieuwe dienstverleningsovereenkomst met HVC

Aanleiding

De huidige Uitvoeringsovereenkomst tussen HVC en het CAW is gedateerd en is inmiddels door het CAW opgezegd. In het AB CAW van 10 april 2019 is een positief standpunt ingenomen over de nieuwe DVO met HVC. Volgende stap is de gemeentelijke besluitvorming over de nieuwe DVO.

Voorstel

1. geen wensen en bedenkingen te uiten over het aangaan van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst met HVC;
2. de geheimhouding op de stukken DOC-19-157046, DOC-19-157047, DOC-19-157042 en DOC-19-157043 te bekrachtigen.

Beoogd resultaat

Een nieuwe DVO met HVC af te sluiten die:

- mogelijkheden biedt voor gemeentelijk maatwerk;
- marktconform is;
- toekomstgericht is;
- maximaal transparant is;
- helder, eenvoudig en zakelijk is.

Argumenten

1.1 De DVO voldoet aan de vooraf gestelde uitgangspunten van het CAW en de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie

In de adviesnotitie van Buiten Organisatieadvies (bijlage DOC-19-157036) is het aanbod van HVC getoetst aan de vijf vooraf door het AB CAW gestelde uitgangspunten. Conclusie is dat het aanbod hier aan voldoet. Er komt een individuele DVO met keuzevrijheid voor de gemeente op beleid en wijze van inzamelen. Verder geldt dat de nieuwe DVO financieel aantrekkelijk is en toekomstgericht. Ook is het aanbod transparant, er wordt inzicht gegeven in inzamel- en verwerkingskosten. De kosten zijn verder uitgesplitst naar de verschillende producten (inzameling van restafval, gft, plastic etc.) en diensten (bijvoorbeeld communicatie en beleidsadvies). Tot slot geldt dat de nieuwe contractvoorwaarden zakelijk en marktconform zijn.

De vijf uitgangspunten van het CAW liggen in het verlengde van de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie. De Rekenkamercommissie (RKC) heeft in zes van de zeven CAW-gemeenten onderzoek gedaan naar de hoogte en doelmatigheid van de afvalstoffenheffingen. Conclusie is dat het aanbod van HVC invulling geeft aan deze aanbevelingen.

1.2. De nieuwe DVO is financieel aantrekkelijk

De aanbieding van HVC is financieel om drie redenen aantrekkelijk:

- ten opzichte van prijspeil 2018 verlaagt HVC in de nieuwe DVO het tarief voor de gemeente Medemblik met circa € 60,00 per aansluiting (op basis van de huidige dienstverlening).

- de daling van het tarief gaat met terugwerkende kracht per 1 januari 2019 in. Deze tariefdaling ligt nog niet meteen op het niveau van de besparing van € 60,00 per aansluiting, maar is in 2019 al fors (circa € 43,00 per aansluiting lager).
- naar de toekomst toe wordt naar verdere kostendalingen gezocht. Na drie jaar is er een eerste evaluatiemoment. Mocht blijken dat de tarieven dan nog onvoldoende marktconform zijn, is het HVC verplicht om met nieuwe efficiencyvoorstellen te komen.

1.3. de nieuwe DVO kent marktconforme voorwaarden en biedt de gemeente ruime stuurmogelijkheden

De contractvoorwaarden van de nieuwe DVO zijn marktconform en geven de gemeenten keuzemogelijkheden en flexibiliteit:

- de nieuwe DVO gaat op 1 januari 2020 in. Het nieuwe tarief gaat met terugwerkende kracht per 1 januari 2019 in. De nieuwe DVO heeft een initiële looptijd van zes jaar en biedt in het vierde jaar (2023), op basis van een gezamenlijke evaluatie, een eerste uitstapmogelijkheid.
- de opzegtermijn van twee jaar is praktisch en realistisch. Hetzelfde geldt voor de beëindigingsvoorwaarden ten aanzien van overname van materieel en personeel. De gemeenten worden op moment van beëindiging niet geconfronteerd met beperkende overname-verplichtingen.
- de DVO biedt maximale mogelijkheden voor gemeentelijk maatwerk. Gewenste veranderingen in de inzamelstructuur of dienstverlening worden volgens een vaste werkwijze door HVC doorberekend en na beoordeling en goedkeuring door de gemeente verwerkt in de DVO.
- de gemeente heeft volledige beleidsvrijheid ten aanzien van de individuele DVO. De gemeente kan eigen beleidskeuzes autonoom doorvoeren en is daarbij niet afhankelijk van de besluitvorming bij andere gemeenten.

1.4. het alternatief aanbesteden biedt geen garanties op een beter resultaat en heeft risico's

Buiten Organisatieadvies heeft een vergelijking gemaakt van de opties doorgaan met HVC of aanbesteden (zie DOC-19-157036, bladzijde 9). De kosten van de nieuwe DVO met HVC liggen over de initiële contractperiode van 6 jaar volgens de ramingen van Buiten voor de CAW-gemeenten samen iets lager dan de verwachte kosten van een inzamelcontract in de markt. Gezamenlijk aanbesteden is een begaanbare weg, biedt uitzicht op een scherp(er) tarief, maar is een weg met onzekerheden en risico's. Het afbouwtraject met HVC is complex, de consequenties zijn niet goed te overzien en harde garanties op een scherp tarief en kwalitatief goede uitvoering zijn er op voorhand niet.

2.1 het gaat om bedrijfsvertrouwelijke gegevens van HVC

Op de prijsaanbieding van HVC en enkele bijlagen is geheimhouding van toepassing. Daar staan namelijk bedrijfsvertrouwelijke gegevens van HVC in. De raadsleden kunnen deze bijlagen inzien bij de griffie

Kanttekeningen

a. uitgangspunt is dat de zeven CAW-gemeenten dezelfde keuze maken

De aanbidding van HVC is gebaseerd op afname van alle zeven CAW-gemeenten. Als de zeven CAW-gemeenten niet dezelfde keuze kunnen maken dan heeft dat consequenties. De gemeenten die door willen met HVC kunnen geconfronteerd worden met hogere tarieven dan nu door HVC geboden. De gemeenten die willen aanbesteden moeten beseffen dat de kansen op een scherp(er) contract afnemen als ze een kleiner contract op de markt zet. Ook komt de intergemeentelijke

samenwerking onder druk te staan als gemeenten een verschillende koers gaan varen. Afstemming tussen de zeven gemeenten in de besluitvormingsfase is daarom van groot belang.

b. Collectieve afspraken rond Afvalbrengrstations (ABS-en)

Er worden twee DVO's met HVC aangegaan: een individuele en een collectieve DVO. Het grootste deel van de dienstverlening (inzameling, beleids- en communicatieadvies) staat in de individuele DVO. Hier stuurt de gemeente helemaal zelf op. De gemeente kan zelf besluiten om de individuele DVO in de toekomst eventueel op te zeggen.

Daarnaast komt er ook een collectieve DVO. Hier staan alleen de taken die HVC voor de gemeenten gezamenlijk uitvoert. De belangrijkste taak in de collectieve DVO is het beheer van de Afvalbrengrstations (ABS-en). Deze ABS-en hebben een regionale functie: in het CAW-gebied zijn vier ABS-en voor de inwoners van de zeven gemeenten. Dit maakt dat in deze DVO collectieve afspraken moeten worden gemaakt en er gelden onderlinge verplichtingen tussen de gemeenten. Een gemeente kan niet zonder consequenties uit deze DVO stappen. Zo'n besluit heeft financiële consequenties voor de andere gemeenten. De vaste kosten kunnen dan door minder gemeenten en huishoudens worden gedeeld. Daarom zijn in deze collectieve DVO compensatieverplichtingen opgenomen voor een gemeente die uitstapt.

c. Marktconformiteit HVC-tarieven blijvend aandachtspunt

Volgens de uitgevoerde financiële toets van Buiten Organisatieadvies liggen de tarieven van HVC gemiddeld nog licht boven de bandbreedte van de tarieven van andere vergelijkbare gemeenten en inzamelorganisaties. Volgens HVC is er sprake van een circa 10% hoger kostenniveau wat veroorzaakt wordt door:

- hoge kosten van een (luxe) sociaal plan (afgesproken in 2004 bij overname personeel voormalig CAW);
- hoge beleidsmatige capaciteitsinzet voor het CAW en afhandeling van vragen van individuele gemeenten;
- hoge service in de operationele dienstverlening.

In de benchmark is het effect van dit soort bijzonderheden in de dienstverlening of bedrijfsvoering niet af te lezen. Relevant is dat HVC naar de toekomst toe verder verbeterpotentieel ziet en zich ten doel stelt om tot verdere kostenverlagingen te komen. Verder is afgesproken dat het kostenniveau jaarlijks wordt getoetst (jaarlijkse benchmark) en dat het evaluatiemoment na drie jaar gebruikt wordt voor een diepere analyse. Op basis daarvan komt HVC met aanvullende efficiencyvoorstellen.

d. Andere risicoverdeling

In de huidige overeenkomst liggen alle risico's bij HVC. De CAW gemeenten betalen een vast integraal tarief voor de afvalinzameling en -verwerking. In de nieuwe situatie wordt voor de afvalinzameling gewerkt met vaste tarieven (blijft risico HVC), maar krijgen de gemeenten de werkelijke verwerkingskosten doorberekend. Hieronder vallen bijvoorbeeld de inkomsten uit de landelijke vergoedingen voor inzameling, sortering en verwerking van PMD (plastic, metalen en drankverpakkingen). Deze wijze van werken en risicoverdeling is in Nederland gebruikelijk. Het advies aan de gemeenten is om in de begroting te anticiperen op tegenvallers en daarvoor een buffer op te bouwen. Sinds 2018 hebben we een egalisatievoorziening in de begroting opgenomen. Deze vangt de voor- en nadelen van de opbrengst van de afvalverwerking op.

e. Keuzes bovenwettelijke taken en GGP

De tariefsverlaging zoals die onder de kop 'Argumenten' wordt genoemd is op basis van de huidige dienstverlening voor afval. Maar het is exclusief de bovenwettelijke taken die HVC uitvoert (ongediertebestrijding, beleidsondersteuning). Er moet nog een keuze gemaakt worden welke bovenwettelijke taken van HVC worden afgenomen. Dit zal in de tweede helft van 2019 bekend zijn. Verder heeft het nieuwe Gemeentelijk Grondstoffenplan (GGP) ook invloed op het tarief. Het GGP zal medio 2020 worden vastgesteld.

Financiën

Door de tariefverlaging van de DVO met terugwerkende kracht ontstaat er naar verwachting dit jaar (2019) een positief resultaat in de begroting op het onderdeel Afvalverwerking. Hoe groot dit positieve resultaat uitvalt, kan pas later dit jaar worden bepaald. In de loop van dit jaar ontstaat er een beter inzicht in de omvang van de werkelijke verwerkingskosten (zie punt d. onder kanttekeningen). Het college komt dit najaar met een voorstel over de inzet van het te verwachten positieve resultaat over 2019.

In de begroting (raad november) wordt de opbrengst afvalstoffenheffing opgenomen. In de raad van december wordt de verordening afvalstoffenheffing met daarin de tarieven 2020 vastgesteld. Naast de verlaging van de inzameltarieven van HVC betrekken we in dit voorstel ook andere ontwikkelingen aan de kosten en inkomstenkant, zoals:

- de algemene prijsontwikkeling;
- ontwikkelingen in het afvalaanbod (impact economische groei);
- lagere landelijke vergoedingen voor Plastics en Drankpakken;
- en de door het Rijk opgelegde verbrandingsbelasting.

Ook zullen op dat moment keuzes aan u worden voorgelegd ten aanzien van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en de wijze van omgaan met risico's aan de afvalverwerkingskant. Deze ontwikkelingen en keuzes hebben impact op de mate waarin de tariefverlaging van HVC doorwerkt in een daling van de afvalstoffenheffing.

Uitvoering/evaluatie

Besluitvorming DVO

Uitgangspunt is dat de nieuwe DVO op 1 januari 2020 ingaat en dat de verlaagde HVC-tarieven met terugwerkende kracht per 1 januari 2019 gelden. De vervolgstappen in het besluitvormingstraject zijn als volgt:

- a. 11 juli: eventuele wensen en bedenkingen van de raad op de DVO;
- b. medio juli: besluitvorming in het CAW over de wijze van teruglegging van de beleids- en DVO-bevoegdheid aan de gemeente;
- c. eind juli: definitieve besluitvorming over de nieuwe DVO door college, op basis van de eventuele wensen en bedenkingen van de raad;
- d. Q3 2019: ondertekening DVO's en overdracht bevoegdheden.

Inhoudelijke uitwerking en keuzes

Parallel aan de besluitvorming worden de volgende inhoudelijke stappen opgepakt:

- e. juni-juli: verdere inhoudelijke uitwerking van de DVO, waaronder de opstelling van productbladen (deel 2 DVO) met daarin de gedetailleerde dienstverleningsafspraken;

- f. mei tot medio 2020: opstelling en verdere uitwerking van het nieuwe GGP. Op 6 mei 2019 heeft de interactieve themaraad hierover plaatsgevonden. Dit GGP vormt de basis voor toekomstige wijzigingen in de inzameling en DVO;
- g. Q3 2019: standpuntbepaling en besluitvorming binnen de gemeente over de toekomst van het CAW en de samenwerkingsvorm op afvaltaken tussen de CAW-gemeenten;
- h. juni tot begin 2020: nadere invulling en keuzebepaling ten aanzien van de plustaken (plaagdierbestrijding, afvalstoffencontrole en beleidsadvisering) in de DVO. Deze plustaken worden in 2019 nog op het huidige niveau uitgevoerd, maar hier zijn aanpassingen op mogelijk. De komende periode worden de mogelijkheden en consequenties hiervan nader in beeld gebracht.

Communicatie

Na het voorgenomen besluit door het college op 28 mei 2019 is samen met de andere CAW-colleges een persbericht uitgebracht. Inhoud van dit bericht is dat er een sterk verbeterde aanbieding voor een nieuwe DVO met HVC ligt en dat dit voorstel aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. Op 4 juli 2019 wordt er in het AB van het CAW de stand van de gemeentelijke besluitvorming besproken. Ook wordt het vervolgtraject met de verdere communicatiestappen besproken.

Bijlagen

Openbare bijlagen:

- DOC-19-157036 Advies Buiten Organisatieadvies
- DOC-19-157041 Concept deel I individuele DVO
- DOC-19-157039 Concept collectieve DVO
- DOC-19-155063 Concept Allonge op de bestaande Uitvoeringsovereenkomst

Geheime bijlagen, voor raadsleden ter inzage bij de griffie:

- DOC-19-157046 Prijsaanbieding HVC
- DOC-19-157047 Verklaring tariefverschillen
- DOC-19-157043 Marktconformiteitstoets
- DOC-19-157042 Beoordeling marktconformiteit